

Rólunk írták 2001. január 11-én

NOL • [Munkatársunktól](#) • 2001. január 11.

Eörsi István a havlokrácia magyarországi hiányáról

Magyarországon elvekért senki sem vonul az utcákra – olvasható A havlokrácia dicsérete címmel, a cseh televízió megszállása példaértékű felcímmel megjelent terjedelmes kommentárban **Eörsi István** publicista tollából a [taz](#) című alternatív német lapban. A szerző, aki, mint írja, irigykedve követi a lapokban a prágai eseményeket, helyesli a tévé megszállását és tapsol a székházfoglalókat támogató sok százezres tüntetői támogatásnak, rámutatva, hogy nem nehéz megtalálni a bűz forrását, amikor valamely tévékuratórium a legerősebb ellenzéki párt jelöltjét a kormánypárt voksaival ülteti az igazgatói székbe. Zeman szociáldemokrata kormányfő Klaus jobboldali pártja parlamenti jó magatartásáért cserébe feladta a közszolgálati televízió semlegességének elvét – olyan magatartást tanúsítva, amelyet Hável elnök is bíralt – így **Eörsi**. A szerző emlékeztet, hogy maga Klaus egy interjúban a tévéért folyó csatát a demokrácia és a havlokrácia közötti konfliktusnak nevezte, az új főigazgatót ugyanis a demokrácia valamennyi szabályát betartva nevezték ki. A havlokrácia ezzel szemben a társadalmi szerződés egy változatából indul ki, amely arról szól, hogy a polgárok akkor is szembeszegülhetnek az államhatalommal, ha az nem törvényt, hanem jogot sértve alázza meg. A demokrácia, véli **Eörsi**, mindig magában hordja a lehetőséget, hogy az általa garantált jogok pusztá formálisá válnak. Például a demokratikus alkotmányok elvben valamennyi ember méltóságát védik, a gyakorlatban azonban lakás és élelem nélkül csak nehezen védelmezhető a méltóság. A törvény előtti egyenlőség elve is kutyaszorítóba kerül – mint ahogy azt például most Magyarországon megtapasztalhatjuk –, amikor az alkotmánybíró pártkatonaként viselkedik – fogalmaz **Eörsi**. A havlokrácia arra törekszik, hogy a törvények pusztán formális tiszteletben tartása helyett, a demokratikus törvények szellemét is betartassa. **Eörsi** rámutat, hogy a havlokrácia, más szóval a citojen-mentalitás optimista pátozzsal fogja fel a maga által felvetett dilemmákat, például azt, hogy hol a határ, amelytől kezdve felléphetünk a törvények formalizálása ellen, vagy, hogy mikor és milyen eszközökhöz nyúlhat a polgári engedetlenség mozgalma, továbbá, hogy miként védhetjük meg a demokráciát azoktól az antidemokratikus erőktől, amelyek példánkra hivatkoznak, de nem a törvények formalitása, hanem szellemük ellen lépnek fel? Jelenleg Prágában a havlokrácia azt a kérdést teszi fel, hogy vajon bele kell-e nyugodni abba, hogy a demokratikus formák betartása révén megcsontítják a sajtószabadságot? Hável nem-mel válaszol erre, mert a sajtószabadság megvédelmezését a parlamenti többséggel szemben nyilvánvalóan egy történelmi visszalépés elleni harcnak tekinti. Nálunk Magyarországon – írja **Eörsi** –, ahol a baloldali ellenzéket arra akarják kényszeríteni, hogy a jobboldali radikális látszatellenzékekkel közös jelölteket állítson a médiakuratóriumokba, a havlokrácia – jogi feltételek hiányában – ki sem bontakozhat. Nem úgy, mint Klaus és emberei, az Orbán-kormány még csak a demokratikus formákra sincs tekintettel, és megcsontítja a sajtószabadságot. A cseh tévé munkatársai tehát olyan állapotok miatt háborognak, amelyek magyar szemszögből irigylésre méltóak. Még sincs Magyarországon még csak jele sem az ellenállásnak. És mert ez így van, a magyar kormány még a cseh felhördülés idején is a sajtószabadság törvényi korlátozását tervezi. A kormánypártok képviselői egy olyan törvényt készítenek elő, amely a személyekkel szembeni bírálatot szankcionálná. Egyes érdekelt újságírók és szerkesztők tiltakozni fognak ez ellen, de Magyarországon elvekért senki sem vonul az utcákra. Számomra nem marad más: ismét bepillantok a cseh lapokba és irigykedve olvasom a legújabb prágai híreket - fejeződik be **Eörsi** cikke.